

## LES FONTS

Ja des de temps immemorials l'home ha necessitat de l'abastiment d'aigua per a la seva subsistència. Els seus assentaments sempre es feien a la vora de cursos d'aigua per cobrir moltes de les seves necessitats.

A la serra de Tramuntana passava una cosa semblant, en molts de casos s'aprofitava l'aigua dels torrents i de les fonts. Però com tots sabem una de les principals característiques dels torrents és la irregularitat del cabdal. Una època de pluges que abasteixen el torrent i una època on el llit és completament sec.

Amb les fonts pot passar una cosa semblant, èpoques que ragen aigua, i d'altres en què no en surt ni una gota. Ara bé, també és cert que hi ha fonts de les quals brolla aigua tot l'any.

Una font no és més que una sortida natural d'aigua subterrània a la superfície de la terra.

- **Com així surt aigua d'una font?**

Evidentment, el què ens trobam sota els nostres peus és el factor determinant. La geologia.

En el moment en que plou, a la part alta de la muntanya, els materials permeables filtren l'aigua cap a l'aqüífer. Arriba un moment en què l'aigua no pot anar més endins perquè es troba amb argiles impermeables que fan de barrera. Si l'aigua que circula aconsegueix trobar una sortida a la superfície ja tenim una font.

En el cas de les fonts ufanes el procés és el mateix, però enlloc de brollar en un vessant, l'aigua surt en vertical.

- **Font de mina.**

Les fonts de mina o qanats provenen de la cultura àrab. Ens deixaren aquesta tècnica que consisteix en un sistema de captació d'aigua que força la seva sortida generant una font.

Es fa un pou fins que s'arriba al nivell freàtic. A partir d'aquí es traça una galeria (mina) fins que s'arriba a la superfície del terreny. Depenent de la longitud d'aquesta galeria cada "x" metres hi ha pous d'aeració que servien per treure el material sobrant de la galeria (terra i roca) i per ventilar. La font de mina més llarga de Mallorca es troba a Crestatx, sa Pobla, amb una llargària de 540 metres.

En el cas de la serra, moltes vegades aquestes fonts de mina solen tenir pocs metres. Segurament eren fonts naturals que se sabia que hi eren. Aquestes fonts no tenien una sortida clara i s'havia d'excavar una galeria. D'aquesta manera es feia la mina metres endins amb una lleugera pendent entre l'ull de la font i el punt de sortida exterior i es canalitzava l'aigua.

Hi ha fonts de mina que tenen canalitzada aquesta aigua cap a safareigs i així s'asseguraven la reserva d'aigua en època de sequera o que no plovia.